

Tips bij het invoeren van een nieuwe rekenmethode

“De nieuwe rekenmethode is het eind van een keuzeprocess en het begin van een leerproces.”

Tip (1) Maak de methodekeuze op tijd, zodat direct in het nieuwe schooljaar gestart kan worden

Indien de methodekeuze in het voorjaar van een schooljaar plaatsvindt, kunnen de maanden tot aan de zomervakantie benut worden om de leraren en de leerlingen voor te bereiden op de nieuwe aanpak, de werkwijze en andere type opgaven of oplossingsmanieren. Zorg ervoor dat leerlingen een eventueel instapprogramma volgen.

Tip (2) Beslis tot en met welke groep de methode ingevoerd gaat worden

Vaak wordt de nieuwe rekenmethode gelijktijdig in alle groepen ingevoerd. Het voordeel is dat het hele team bij deze schoolontwikkeling betrokken is. Aan te raden is om groep 8 niet één jaar met de nieuwe methode te laten werken. Voor de groepen 5 tot en met 7 moeten de eventuele knelpunten in de overgang naar de nieuwe methode vooraf benoemd zijn.

Bovendien dienen de leraren van deze groepen te weten hoe zij in staat zijn deze knelpunten op te pakken. Een gefaseerde invoering heeft als voordeel dat de leerlijnen zorgvuldig opgebouwd worden. Wanneer je de basis mist, geeft dat knelpunten in de bovenbouw bij de invoering. In de meeste gevallen wordt tot groep 4 of 5 de methode integraal ingevoerd, waarna stapsgewijs na elk leerjaar een groep wordt toegevoegd. Geadviseerd wordt om eerst het niveau van de groep kinderen te bepalen en vervolgens te bekijken welk niveau verwacht wordt bij de start met de nieuwe rekenmethode in dat leerjaar. Op basis van wat de leerlingen beheersen, wordt een keuze gemaakt in welk leerjaar wordt begonnen. Neem de motivatie en de kwaliteiten van de desbetreffende leraren mee in de afweging voor wel of niet invoeren in één leerjaar.

Tip (3) Rooster voldoende tijd in voor de rekenlessen

Vanaf groep 1-2 wordt er elke dag 20 minuten gerekend. Vanaf halverwege groep 3 tot en met groep 8 wordt er een uur per dag gerekend. Plan extra tijd in voor zwakke rekenaars. Leerlingen met een rekenachterstand hebben een uur extra tijd per week nodig. Het werken met de nieuwe rekenmethode vraagt in het eerste jaar doorgaans iets meer tijd. De rekenlessen duren meestal iets langer door de onbekendheid met de nieuwe werkwijze voor zowel de leraar als voor de leerlingen.

Tip (4) Maak leraren wegwijs met de nieuwe rekenmethode

De meeste methoden verschillen qua opzet en werkwijze. Belangrijk is dat bij het werken met de nieuwe methode de leerkrachten goed bekend zijn met de inhoud van hun leerjaar, de bijbehorende didactische hulpmaterialen en hun werkwijze kennen. Plan inhoudelijk teambijeenkomsten over de doelen en leerlijnen, het gebruik van het didactische hulpmateriaal, de wijze van toetsing en normering. Bepaal met de teamleden de belangrijkste punten en cruciale leermomenten in een leerjaar. De leraren zullen tijdens het werken met de methode vragen en onduidelijkheden ervaren. Noteer de vragen en ervaringen in een logboekje, om deze op een later tijdstip gezamenlijk te bespreken. Besteed aandacht aan de ontwikkeling van ander leraargedrag. Een nieuwe methode met oude routines levert meestal zwakke resultaten op.

Tip (5) Maak extra tijd vrij voor de lessen meten (inclusief tijd en geld) en meetkunde

De overgang tussen de oude en nieuwe rekenmethoden binnen deze domeinen is groot. Meten en meetkunde heeft bij vrijwel alle nieuwe methoden een prominente rol in groep 3 en 4. Dat betekent voor de leerlingen van de latere leerjaren dat zij een tekort aan kennis en vaardigheden ervaren. De leraren zullen dit moeten opvangen.

Tip (6) Maak afspraken over het minimum- en verrijgingsprogramma van de rekenmethode

Valkuil is om leerlingen vanaf groep 3 in het minimumprogramma te laten werken. De basis van het rekenonderwijs ligt in de groepen 1 tot en met 5. In deze groepen wordt gedifferentieerd met de frequentie van instructie, de benodigde tijd en de hoeveelheid verwerking. De leerlijnen van de groepen 1 tot en met 5 worden op deze manier voor alle leerlingen gehandhaafd. Verrijking van het rekenonderwijs is succesvol als er in samenhang afspraken zijn gemaakt. Ga na of deze afspraken nog overeenkomen met de uitgangspunten van de nieuwe methode.

Tip (7) Plan klassenbezoeken in

Bezoek elke leraar die start met de rekenmethode minstens twee keer per jaar om feedback te geven op zijn rekendidactische vaardigheden. Maak tijdens de klassenbezoeken gebruik van de kijkwijzer (zie kwaliteitskaart Instructievaardigheden Rekenen). Neem ook tijdens de klassenbezoeken waar hoe de leerlingen meedoen met de rekenles. Wat noteren zij in hun schrift? Is er niemand op school die voldoende tijd, dan wel deskundigheid heeft voor de consultaties van de rekenlessen, schakel dan een externe rekenexpert in.

Tip (8) Organiseer intervisie

Bij de invoering ervaren leraren drempels bij het uitvoeren van het programma. Soms is dit eenvoudig te verhelpen als zij met elkaar in gesprek komen. Zo is bij alle nieuwe rekenmethoden tegenwoordig software aanwezig voor de computer, iPad en het digibord. Plan bijeenkomsten waarin collega's samen oefenen op het digibord. Op welke wijze werken de leraren met het bord en het boek? Is er een duidelijke relatie met het directe instructie model?

Tip (9) Maak een rekenbeleidsplan met hierin alle afspraken

De directie neemt het initiatief voor het faciliteren van de rekencoördinator dan wel de rekenwerkgroep met betrekking tot het formuleren van het rekenbeleidsplan. Hierin wordt de beoogde invoering beschreven. Noteer hierin alle afspraken rondom de rekendidactiek, de procedures rondom toetsing, criteria voor verrijking en verdieping, de einddoelen en andere afspraken zodat deze geborgd worden. Op deze wijze kunnen nieuwe teamleden toegang krijgen tot de gemaakte afspraken.

Tip (10) Blijf ook na de invoering aandacht besteden aan het rekenonderwijs

Zet rekenen regelmatig op de inhoudelijke agenda van het team. Bekijk elk jaar kritisch de trendanalyses om te bepalen of de kwaliteit van het rekenwiskundeonderwijs gelijk of beter geworden is. Als er grote verschillen zijn tussen de methodegebonden toetsen en de LOVS-gegevens, is een deskundig onderzoek nodig. Dit geldt ook als er grote verschillen zijn tussen de leerjaren in het LOVS-systeem.

Colofon

Deze kwaliteitskaart is samengesteld door Maaïke Verschuren, Arlette Buter en Yvonne van Eerden en is een uitgave van School aan Zet. Voor vragen rond de kwaliteitskaart kunt u contact opnemen met School aan Zet: Gea Spaans, secretariaat@schoolaanzet.nl.

KKGVR1012

© Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan:

Postbus 556, 2501 CN Den Haag
e-mail: secretariaat@schoolaanzet.nl
www.schoolaanzet.nl